Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto

15.5.2025

Eduskunnan talousvaliokunta

MTK:n lausunto koskien asiaa HE 42/2025

MTK pitää nyt esitettyjä muutoksia uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyihin hyvinä ja perusteltuina. Kansallisen lainsäädännön päivitys saa sen vastaamaan paremmin direktiiviä sekä ottaa selkeästi biokaasu- ja biolämpölaitokset mukaan tähän säätelykehikkoon.

Uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueet

Tässä hallituksen esityksessä maa- ja metsätalousalueet on rajattu nopean kehittämisen alueiden ulkopuolelle. Tämä rajaus on kansallinen lisä eikä sitä vaadita direktiivissä. MTK:n kanta on, että uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita ei tulisi rajata enempää kuin mitä on pakko Uusiutuvan energian direktiivin (RED III) pohjalta. MTK ei pidä kannatettavana sitä, että nopean kehittämisen alueet on rajattu lähtökohtaisesti pois maa- ja metsätalousvaltaisilta alueilta ja esittää, että nämä rajaukset poistettaisiin tai että niitä lievennettäisiin siinä määrin kuin kansallisen liikkumavaran piirissä on mahdollista. Orpon hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut torjumaan kansallista ylisääntelyä.

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet eivät ole uhka suomalaiselle maa- ja metsätaloudelle. Maalla pääsääntöisesti metsiin sijoittuva tuulivoima on yhteensovitettavissa metsätalouden harjoittamisen kanssa. Luonnonvarakeskuksen mukaan Suomessa peltopinta-ala on 2,2 miljoonaa hehtaaria. Mikäli kaikki aurinkovoimahankkeet sijoittuisivat vain peltomaille, vaatisi se n. 1 %:n nykyisestä peltopinta-alasta. MTK arvioi, ettei 1 %:n menetys nykyisestä peltopinta-alasta vaaranna tai uhkaa Suomen ruokaturvaa, huoltovarmuutta tai omavaraisuutta. Mikäli paikallisella tasolla merkittävä osuus peltopinta-alasta otetaan aurinkovoimakäyttöön, voivat peltomarkkinat paikallisesti häiriintyä. Kuitenkin Suomessa teollisen mittakaavan aurinkovoimahankkeet sijoittuvat jo nyt markkinalähtöisesti ympäri Suomen hajautetusti peltomaalle, entisille turvetuotantoalueille sekä metsämaalle.

MTK pitää ehdottomana sitä, että laissa uusiutuvan energian nopean kehittämisen hankkeilta edellytetään alueiden maanomistajien suostumusta. Jotta alueelle voidaan saada rakentamislupa esim. aurinko- tai tuulivoimalaan, vaatii se alueen maanomistajan hyväksynnän. Ei ole siis järkevää nimetä sellaisia alueita nopean kehittämisen alueiksi, joilta ei olla saatu maanomistajien kirjallista hyväksyntää hankkeelle. Pahimmillaan alueen nimeäminen nopean kehittämisen alueeksi saattaa luoda tilanteen, jossa maanomistajia painostetaan hyväksymään hanke. Näiden edellä mainittujen seikkojen takia tulisi nyt esitettyyn ehdotukseen lisätä, että nopean kehittämisen alue voidaan nimetä ainoastaan alueille, joilla maanomistajat hyväksyvät nimeämisen.

Nyt käsillä olevassa esityksessä on todettu, että maanomistajan suostumusta ei tarvita, koska ehdotettu lainsäädäntö koskee ainoastaan lupamenettelyiden määräaikoja ja YVA-menettelyä eikä siten puuttuisi maanomistajien omaisuudensuojaan. MTK:n kanta on, että ympäristöluvituksen hakeminen ei ole järkevää, jos hankekehittäjällä ei ole maanomistajan lupaa, sillä alueelle ei voida rakentaa ilman maanomistajan lupaa. Nopeutettua luvitusprosessia on siis turha hukata sellaiseen hankkeeseen, jolla ei ole vielä tosiasiallista mahdollisuutta edetä ilman maanomistajan

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

15.5.2025

hyväksyntää. Toisekseen MTK:n kokemuksena on, että hankkeet, joissa ei ole hankittu maanomistajien lupaa ja siten alueellista sosiaalista hyväksyttävyyttä ennen ensimmäisiä viranomaisprosesseja, kaatuvat maanomistajien vastustukseen. Tällaisia esimerkkejä on muun muassa sellaisissa tuulivoimahankkeissa, joissa yritys on lähtenyt edistämään tuulivoimaosayleiskaavaa ennen kuin maanvuokrasopimuksia on allekirjoitettu maanomistajien kanssa. Kolmannekseen MTK:n näkee ennen maanomistajan lupaa tapahtuvassa luvituksessa sen riskin, että maanomistaja kokee olevansa painostettu suostumaan sopimuksiin. Hankkeiden edistymisen, sosiaalisen hyväksyttävyyden sekä reilun sopimusneuvotteluilmapiirin takaamiseksi on tärkeää, että minkäänlaisia lupia ei myönnetä alueille, joissa niillä ei ole maanomistajien hyväksyntää.

Vihreän siirtymän hankkeiden luvituksen sujuvoittaminen ja nopeuttaminen ovat tärkeä osa hankkeiden elinvoimaisuutta sekä hankkeiden liikkeelle saamista. Tällä hetkellä on kuitenkin rakennettu monia nopeutuskaistoja vihreän siirtymän hankkeille. Niiden käyttökelpoisuus on täysin riippuvainen siitä, että hankkeita käsittelevissä viranomaisissa on riittävät resurssit ja koulutus hankkeiden käsittelylle. Lisäksi samaan aikaan on varmistettava, että muiden hankkeiden luvitus on myös sujuvaa.

Jenni Hunnakko
Ympäristöjuristi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi